

1011993 (50)

ד"ר רון פרומקין

ד"ר רון פרומקין

ייעוץ אקולוגי וסביבתי

ת"ד 2444, מבשרת ציון 90805. טל: 02-5332028, פקס: 02-5332024, frumkin@bezeqint.net

מורדות גילה מערב
תוכנית מס' 13157
נספח מס' 9 - נספח עצים

ד"ר רון פרומקין

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה - 1965
משרד הפנים - מחוז ירושלים
הוועדה המחוזית החליטה ביום:
24.6.12
לאשר את התכנית

15 מאי, 2011

☐ התכנית לא נקבעה טעונה אישור השר
☒ התכנית נקבעה טעונה אישור השר

כ"א סדר 88'5

יו"ר הוועדה המחוזית

תאריך

כללי

השטח המיועד לתב"ע במורדות מערב גילה הנו שטח מיוער ברובו ביערות מחטניים (אורן וברוש) שנשתלו ע"י קק"ל. בין העצים יש כתמי בתה טרשית עם סירה קוצנית, ולעתים קורנית מקורקפת על קרקע חווארית, ושרידי שיחייה וחורש ים-תיכוני (אלון מצוי, אלה ארץ-ישראלית, קידה שעירה, עוזרר קוצני ולבנה רפואי), לצד עצי בוסתן בודדים (זית אירופי, שקד מצוי וחרוב מצוי). באזור מתקיים עושר רב של מיני צמחים ובעלי-חיים.

שיטות

סקר שדה נערך במרחב התכנית בין דצמבר 2010 לאפריל 2011. המיפוי נעשה בעזרת GPS ברמת דיוק של כ-4 מ', והסתייע באורתופוטו מעודכן. ריכוזי עצים בוגרים נטועים, כדוגמת חורשות קק"ל, סומנו כפוליגון, בעוד עצים פזורים גדולים יחסית או פרטים בעלי עניין צולמו ונרשמו בנפרד תוך ציון מידע כמין העץ וגובהו. עצים אלה מופו ביתר דיוק ע"י מודד. דוח זה מתייחס רק לעצים בוגרים על-פי תיקון 89 לחוק התכנון והבנייה.

ממצאים

תשריט 1 מציג את תפוצת העצים במרחב בתכנית. רשימת העצים מפורטת בנספח 1. רשימה זו אינה כוללת את כל אלפי העצים הנטועים המתוחמים בתוך הפוליגונים, אלא רק עשרות פרטים בעלי עניין מיוחד.

במרחב התכנית ובקרבתה נרשמו 48 מוקדי עצים, רובם מחטניים נטועים או זריעים (אורנים). מספר המחטניים כאמור חלקי ביותר מאחר שמרבית המחטניים הגדלים בחלקות מיוערות לא נרשמו כפרטים בודדים.

טבלה 1 מפרטת את מיני העצים שתועדו, את מספר הפרטים ואת מעמדם. ברשימה זו נכללים 4 מינים של עצי יער מחטניים נטועים (אורנים וברוש), המוגנים על-פי צו היערות (1997), 3 מינים של עצי בוסתן, חלקם ערכי טבע מוגנים וחלקם עצים בוגרים (זית, שקד וחרוב), ו-4 עצי בר (אלון מצוי, אלה ארץ-ישראלית, לבנה רפואי ועוזרר קוצני).

טבלה 1: מיני העצים שתועדו בתחום התכנית ובקרבתה.

שם העץ	מספר פרטים	הערות
אורן הצנובר	9	נטועים לצד הכביש, בצמוד לחורשת אורן ירושלים. מאות פרטים נוספים כלולים בחורשות נטועות.
אורן ירושלים	19	נטועים בחורשות או זריעים פזורים. מאות פרטים נוספים כלולים בחורשות נטועות.
אורן קפריסאי	1	פרטים בודדים פזורים בין עצי אורן ירושלים
אלה ארץ-ישראלית		ערך טבע מוגן, פרטים מעטים, נמוכים, במופע שיחי
אלון מצוי	10	ערך טבע מוגן, <10 פרטים נוספים ונמוכים במופע שיחי
ברוש מצוי		מאות פרטים בוגרים, נטועים בחורשות
זית אירופי	12	נטועים בטרסאות ובכניסה לפארק, ליד חניון אגד
חרוב מצוי	1	ערך טבע מוגן, בשטח מספר פרטים קטנים. פרט גדול במיוחד משיק לגבול התכנית אך לא בתחומה
לבנה רפואי		פרטים בודדים פזורים במופע שיחי
עוזרר קוצני	2	ערך טבע מוגן, פרטים רבים נוספים במופע שיחי
שקד מצוי	3	ערך טבע מוגן ופליט תרבות, נטוע בטרסאות

טבלה 2 כוללת סיכום של העצים הבוגרים בתחומי התכנית בלבד וייעודם המוצע.

טבלה 2: רשימת מיני העצים הבוגרים בתחומי התכנית, ייעודם המוצע, ומספרם הסיידורי בתכנית (הערה: מרבית העצים המחטניים הכלולים בחורשות נטועות מסומנים כפוליגונים, ואינם ממוספרים בטבלה זו).

שם העץ	מספר פרטים	מס' העץ / העצים	העתיקה	מס' העץ / העצים	עקירה	מס' העץ/העצים
אורן הצנובר	9				9	10 (X8), 185
אורן ירושלים	19	2	6,182		17	5,9,13-17,37,68, 71,72,75, 77,78, 181,211,250
אורן קפריסאי	1	1	23			
אלון מצוי	10	5	19,20,24,25,183	5		34,35,38,43,59
זית אירופי	12			12		7(X3),8,29-32, 56,57,67,248
חרוב מצוי	1	1	22			
עוזרר קוצני	2			2		49,55
שקד מצוי	3	1	21	2		48,54
סך הכול	57			21	26	

טבלה 3 : כוללת סיכום של החורשות בתחומי התכנית בלבד וייעודם המוצע.

מרבית העצים הינם מחטניים ו מסומנים בתכנית כפוליגונים

מין עצי חורשה	מספר חורשה	העתיקה	עקירה
אורן ירושלים	301	1	
אורן ירושלים ואורן הצנובר	302		1
אורן ירושלים	303	1	
אורן ירושלים	304		1
אורן ירושלים	305	1	
אורן ירושלים וברוש מצוי	306		1
ברוש מצוי	307		1
ברוש מצוי	308	1	
ברוש מצוי	309		1
אורן ירושלים	310		1
אורן ירושלים	311	1	
אורן הצנובר	312	1	
אורן הצנובר	313	1	
אורן ירושלים וברוש מצוי	314	1	
אורן ירושלים וברוש מצוי	315		1
אורן ירושלים וברוש מצוי	316		1
אורן ירושלים	317		1
אורן ירושלים	318	1	
ברוש מצוי	319		1
אורן ירושלים	320		1
ברוש מצוי	321		1
אורן ירושלים	322	1	
אורן ירושלים	323		1
ברוש מצוי	324	1	
אורן ירושלים	325	1	
סך הכול	חורשות	0	13

הסקר הנוכחי התמקד בעצים הגדלים במרחב התכנית, על מנת לאתר קונפליקטים אפשריים בין תכנית הפיתוח לבין מיני העצים המוגנים. בתשריט 1 אפשר לראות כי תכנית הבנייה והפיתוח עולה ברובה על שטחי יער נטע-אדם.

מרבית עצי הבר המקומיים נמוכים יחסית לפוטנציאל הגידול שלהם, ורובם במופע של שיח (אלון מצוי, אלה ארץ-ישראלית, לבנה רמואי ועוזרר קוצני).

כל פגיעה בעצים המוגנים בצו היערות או בתיקון 89 לחוק התכנון והבנייה (עצים בוגרים) מחייבת קבלת היתר לכריתה או להעתקה מפקיד היערות האזורי בעיריית ירושלים. תמונות מייצגות של העצים המוגנים ופרטים בעלי חשיבות לשימור מובאות בנספח 2.

תמונות אופייניות

פוליגון 301

תמונה 1: חורשת אורן ירושלים בכניסה לפארק קק"ל, מצפון לחניון אגד. האורן הגדול בקדמת התמונה (מס' 6) והעצים שמאחוריו מיועדים לשמירה.

פוליגון 302

תמונה 2: חורשת אורן ירושלים ליד חניון אגד. העצים הקרובים לכביש מיועדים לעקירה בשל התכנית להרחבת חניון אגד. במרכז – עץ מס' 5. מאחוריהם נטועה קבוצת עצי אורן הצנובר עם 8 פרטים, אף הם לעקירה.

תמונה 3: שלושה עצי זית ליד חניון אגד בתוואי דרך מתוכננת. מיועדים להעתקה (קבוצת עצים מס' 7).

מוליגונים 303-305

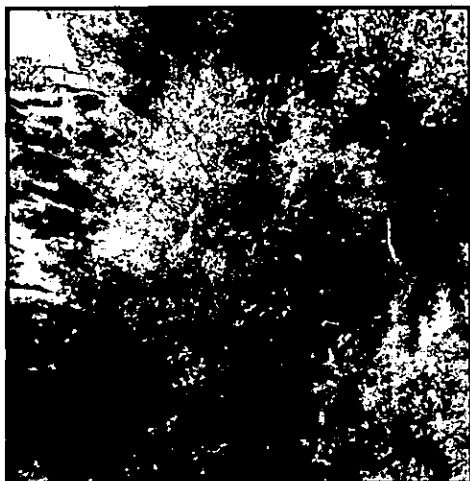
חורשת אורן ירושלים ובה עצים נטועים וזריעים בגובה כ-8-12 מ' (תמונה 4). הגבוהים שביניהם עם גזע בקוטר כ-40-70 ס"מ. בפוליגון זה מצויות טרסות חקלאיות נטושות ובהן או בקרבתן גדלים עצי בוסתן כשקד מצוי וזית אירופי, וניכרת התחדשות של צמחיית חורש ים-תיכוני עם אלון מצוי (למשל, עץ מס' 24, בתמונת השער), עוזרר קוצני ואלה ארץ-ישראלית.

תמונה 4: חורשת אורן ירושלים. במרכז – עץ מס' 13, לעקירה בשל הפרש מפלס בגובה כ-10 מ'.

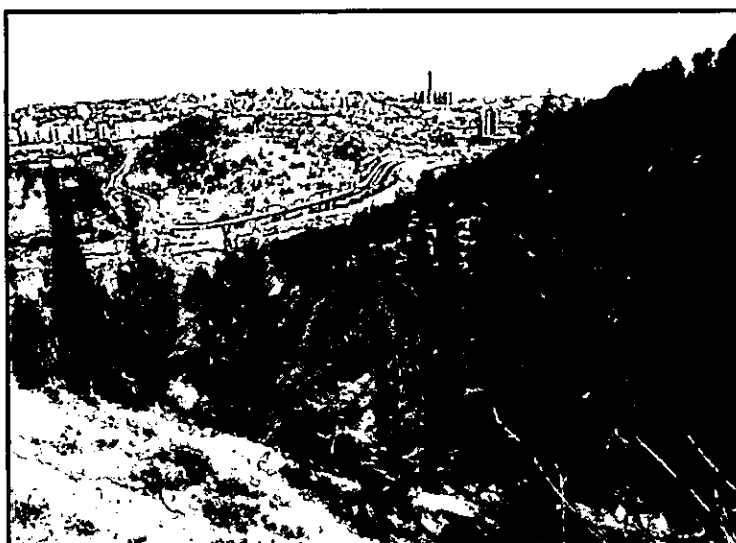
תמונה 5: אורן ירושלים, עץ מס' 16 ומאחוריו עץ מס' 15. בתחומי דרך ובינוי, מוצעים לעקירה.

תמונה 6: שקד מצוי (עץ מס' 21) לצד אלון מצוי (עץ מס' 20)

תמונה 7: זית אירופי על טרסה נטושה (עץ מס' 56)

פוליגון 306

תמונה 8: חורשת אורן ירושלים מעורבת בברוש מצוי. עץ זית בודד בטרסה נטושה.

תמונה 9: זית אירופי על טרסה
נטושה (עץ מסי 67).

פוליגוניים 307-309
תמונה 10: חורשות נטועות
בדלילות עם ברושים צעירים
בגובה 4-6 מ' וגזע בקוטר כ-
10-15 ס"מ.

פוליגון 310 - 311

חורשת אורן ירושלים הכוללת עצים בינוניים עד גדולים למדי, עם עצי זית פזורים ומעט עצי שקד, עוזרר ואלון מצוי.

תמונה 11: שקד מצוי (עץ מס' 48) ולפניו עוזרר קוצני (עץ מס' 49) לצד טרסה נטושה.

תמונה 12: אלון מצוי (עץ מס' 59) בראש טרסה נטושה.

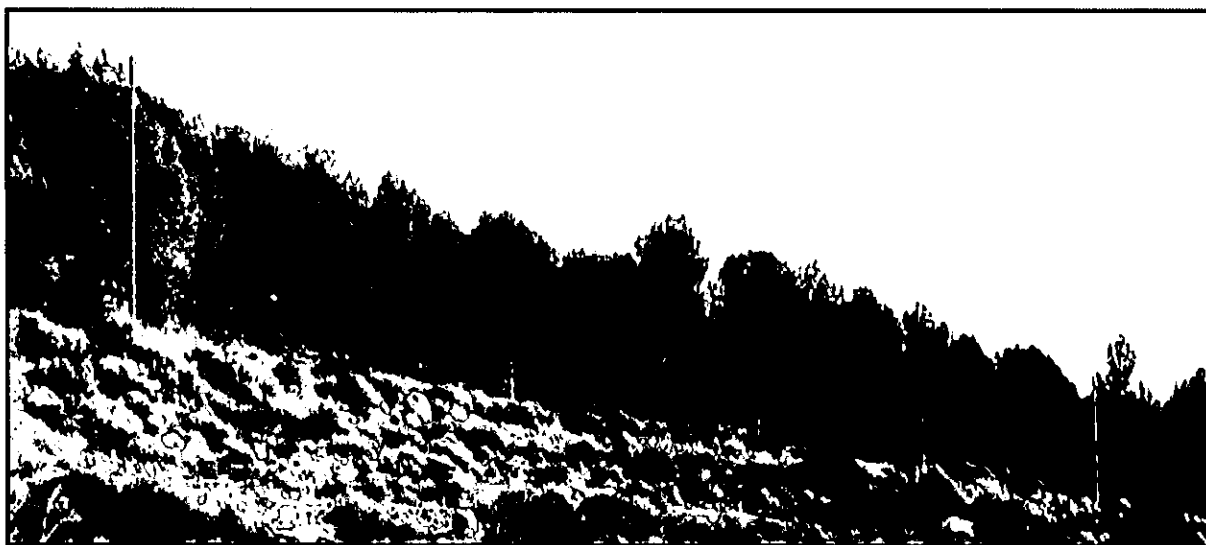
תמונה 13: אורן ירושלים (עץ מס' 68)

תמונה 14: אורן ירושלים (עץ מס' 72)

פוליגונים 312 - 313

תמונה 15: חורשות עצי אורן הצנובר. עצים בגובה 4-6 מ', עם גזע בקוטר 15-25 ס"מ. ביניהם זרעים של אורן ירושלים.

פוליגון 314-315

תמונה 16: חורשה מעורבת של אורן ירושלים וברוש מצוי. האורנים בגובה 4-6 מ' וגזעים בקוטר כ-10-15 ס"מ. ברושים בגובה כ-5 מ' וגזע בקוטר כ-10 ס"מ. בחורשה פרטים קטנים של אלון מצוי במופע שיחי.

פוליגון 316

תמונה 17: חורשת אורן ירושלים וברוש מצוי. האורנים בני גיל לא אחד עם פרטים בגובה כ-10 מ' ומעלה וגזע 25-40 ס"מ, לצד זריעים

צעירים יחסית. הברושים בגובה 6-7 מ' וגזע בקוטר 10-15 ס"מ.

תמונה 18: אורן ירושלים (עץ מסי
(78).

פוליגון 317-318

תמונה 19: חורשת אורן ירושלים עם עצים בגובה כ-7-8 מ' וגזע בקוטר 20-25 ס"מ.

פוליגון 319

תמונה 20: חורשת ברוש מצוי. עצים בגובה 6-9 מ' עם גזע בקוטר 10-20 ס"מ. ביניהם פזורים זריעי אורן צעירים.

פוליגונים 320 - 323

תמונה 21: חורשת אורן ירושלים עם עצים גדולים למדי בגובה כ-9-12 וגזע בקוטר 20-35 ס"מ. ביניהם פרטים מעטים של אלון מצוי במופע שיחי.

תמונה 22 :

חורשת עצי ברוש מצוי
בינוניים עד גדולים למדי.

המלצות

1. יש לבחון אפשרויות לצמצום הפגיעה בעצי-בר מוגנים ובעצים בוגרים בשטחים המיועדים לשצ"פ על-ידי התאמת התכנית לתפוצתם בשטח.
2. במרחב השטח המיועד בתכנית לפיתוח כלולים מאות עצים מחטניים נטועים (מיני אורן וברוש). סיכויי קליטתם בעת העתקה נמוכים, ולפיכך לא מקובל להעתיקם. מינים אלה גדלים מהר יחסית, ולפיכך, מומלץ לזרוע את מיני העצים המחטניים בשטחים המיועדים לפיתוח, ולנטוע עצים אחרים במקומם במסגרת השיקום הנופי והאקולוגי. כריתת העצים תיעשה בחודשי הקיץ, כדי לא לפגוע בגאופיטים שנמצאים בשטח. כל פגיעה בעצים מחייבת תיאום עם פקיד היערות.
3. ככלל, מומלץ להימנע מפגיעה בעצים רחבי-עלים (אלה ארץ-ישראלית, עוזרר קוצני, אלון מצוי, זית אירופי, חרוב מצוי, שקד מצוי) ולשאוף לשמר את העצים הגדלים בשטחים המיועדים לשמש כשצ"פ. כל פגיעה בעצים המוגדרים כערכי טבע מוגנים מחייבת תיאום עם רשות הטבע והגנים.
4. עצים להעתקה יועתקו בהעתקה אטית לשטחים ציבוריים פתוחים בתחומי התכנית, במסגרת השיקום הנופי.

נספח 1: רשימת העצים הבוגרים שנרשמו בתחומי התכנית המוגנים על-פי תיקון 89 לחוק התכנון והבנייה (2008), מיקומם, ממדיהם והמלצה על ייעודם.

ID	שם הצמח	קוטר גזע (מ')	גובה העץ (מ')	קוטר עלווה (מ')	הערה	X	Y	ייעוד שטח	המלצה
5	אורן ירושלים	0.20	11.0	3.50	לא ניתן להעתקה	217314	627464	בתחום תכנית להרחבת חניון אגד	עקירה
6	אורן ירושלים	0.30	12.0	10.00		217338	627458	שצ"פ	שמירה
7	זית אירופי	0.40	4.5	4.50	מקבץ של 3 עצים, פוליון 302	217326	627466	דרך	העתקה
8	זית אירופי	0.10	2.4	4.00		217322	627478	דרך	העתקה
9	אורן ירושלים	0.20	12.0	4.10	לא ניתן להעתקה	217278	627472	בתחום תכנית להרחבת חניון אגד	עקירה
10	אורן הצנובר	0.30	9.0	4.70	מקבץ של 8 עצים, פוליון 302, לא ניתן להעתקה	217267	627475	דרך	עקירה
13	אורן ירושלים	0.40	12.0	5.20	הפרש מפלס של כ- 10 מ', לא ניתן להעתקה	217129	627485	שצ"פ	עקירה
14	אורן ירושלים	0.50	11.0	10.00	לא ניתן להעתקה	217106	627450	דרך	עקירה
15	אורן ירושלים	0.50	11.0	12.80	2 ענפים מרכזיים, לא ניתן להעתקה	217069	627455	בינוי	עקירה
16	אורן ירושלים	0.70	12.0	12.80	לא ניתן להעתקה	217059	627442	דרך	עקירה
17	אורן ירושלים	0.40	11.0	9.70	לא ניתן להעתקה	217035	627394	דרך	עקירה
19	אלון מצוי	0.10	5.0			217023	627337	שצ"פ	שמירה
20	אלון מצוי	0.10	3.0		עוד 7 עצים בסביבה	217016	627318	שצ"פ	שמירה
21	שקד מצוי	0.30	7.0	8.00		217003	627310	שצ"פ	שמירה
22	חרוב מצוי	0.12	4.0		נטוע	217008	627301	שצ"פ	שמירה
23	אורן קפריסאי	0.60	13.0			216991	627303	שצ"פ	שמירה
24	אלון מצוי	0.35	5.0	8.00	בראש טרסה	216986	627340	שצ"פ	שמירה
25	אלון מצוי	0.20	4.0		בראש טרסה	216990	627340	שצ"פ	שמירה
29	זית אירופי	0.25	3.0	3.10		216995	627373	דרך	העתקה
30	זית אירופי	0.80	3.0	4.50		217001	627360	מדרכה	העתקה
31	זית אירופי	0.27	4.0	4.10		216991	627375	דרך	העתקה
32	זית אירופי	0.31	3.5	4.70		216994	627360	שצ"פ	העתקה
34	אלון מצוי	0.12	3.0	2.00		216986	627367	דרך	העתקה
35	אלון מצוי	0.15	3.0	3.40		216974	627355	שצ"פ	העתקה
37	אורן ירושלים	0.63	13.5	7.00	שינוי משמעותי בגובה, לא ניתן להעתקה	216937	627372	בתוך גבול מגרש	עקירה
38	אלון מצוי	0.20	4.0	2.50		216949	627414	מדרכה	העתקה
43	אלון מצוי	0.22	4.0	3.30		216937	627436	דרך	העתקה
48	שקד מצוי	0.39	6.0	6.60	שני גזעים מרכזיים	216941	627453	שטח ציבורי	העתקה
49	עוזרר קוצני	0.27	4.0	3.80	עץ עם שני גזעים מרכזיים	216943	627450	שטח ציבורי	העתקה
54	שקד מצוי	0.15	4.0	4.60		216954	627459	שטח ציבורי	העתקה

ID	שם הצמח	קוטר גזע (מ')	גובה העץ (מ')	קוטר עלווה (מ')	הערה	X	Y	ייעוד שטח	המלצה
55	עוזרר קוצני	0.19	4.0	3.00		216952	627463	בתוך גבול מגרש	העתקה
56	זית אירופי	0.52	4.0	5.60		216943	627467	בינוי	העתקה
57	זית אירופי	0.28	4.0	5.50		216930	627477	בתוך גבול מגרש	העתקה
59	אלון מצוי	0.28	5.0	5.20	במצוק - שינוי משמעותי בגובה	216921	627474	מדרכה	העתקה
67	זית אירופי	0.2-0.3	4.0	5.65	שני גזעים מרכזיים - שינוי משמעותי בגובה	216908	627533	בתוך גבול מגרש	העתקה
68	אורן ירושלים	0.35	15.0	6.70		216883	627548	בינוי	עקירה
71	אורן ירושלים	0.88	9.0	7.60	שני גזעים מרכזיים, לא ניתן להעתקה	216788	627516	מדרכה	עקירה
72	אורן ירושלים	0.40	10.0	8.10	לא ניתן להעתקה	216787	627526	מדרכה	עקירה
75	אורן ירושלים	0.65	10.0	9.00	שינוי משמעותי בגובה, לא ניתן להעתקה	216878	627499	שצ"פ	עקירה
77	אורן ירושלים	0.60	14.0	6.00	שני גזעים מרכזיים, לא ניתן להעתקה	216795	627462	בינוי	עקירה
78	אורן ירושלים	0.65	12.0	7.00	לא ניתן להעתקה	216789	627422	בתוך גבול מגרש	עקירה
181	אורן ירושלים	0.45	10.0	4.90	לא ניתן להעתקה	217295	627466	בתחום תכנית להרחבת חניון אגד	עקירה
182	אורן ירושלים	0.50	10.0	10.00	שינוי משמעותי בגובה, לא ניתן להעתקה	217011	627325	שצ"פ	שמירה
183	אלון מצוי	0.10	5.0			217009	627329	שצ"פ	שמירה
185	אורן הצנובר	0.45	10.0	6.60	שינוי משמעותי בגובה, לא ניתן להעתקה	217267	627487	מדרכה	עקירה
211	אורן ירושלים	0.50	13.0	7.00	לא ניתן להעתקה	217024	627361	שצ"פ	עקירה
248	זית אירופי	0.15	3.5	4.00		216922	627495	בתוך גבול מגרש	העתקה
250	אורן ירושלים	0.40	13.0	7.00	לא ניתן להעתקה	216912	627519	בתוך גבול מגרש	עקירה